

GEROJI PATIRTIS

**ERASMUS+ PROJEKTO „3P (PAMATYK. PAMATUOK. PRITAIKYK)“ METODINĖS
REKOMENDACIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ BENDRUOMENĖMS**

Nr. 2015-1-LT01-KA101-013063

Septynios Šiaulių r. ikimokyklinio ugdymo įstaigos (Daugėlių lopšelis-darželis, Ginkūnų lopšelis-darželis, Kairių lopšelis-darželis „Spindulėlis“, Kuršėnų lopšelis-darželis „Buratinas“, Kuršėnų lopšelis-darželis „Nykštukas“, Kužių lopšelis-darželis „Vyturėlis“, Meškuičių lopšelis-darželis), kuruojamos Šiaulių rajono savivaldybės švietimo ir sporto skyriaus vyriausios specialistės S. Valavičiūtės 2015 m. balandžio mėn. parengė bei pateikė paraišką dalyvauti 2015 m. Erasmus+ projekte.

Bendrai parengtas projektas „3P“ (Pamatyk, Pamatuok, Pritaikyk) gavo finansavimą. Tai pirmasis toks jungtinis ikimokyklinio ugdymo įstaigų projektas ne tik rajone, bet ir respublikoje. Projektas buvo skirtas konsorciui, sudaryto iš 78 proc. Šiaulių rajono savivaldybės lopšelių-darželių, veiklai tobulinti ir pedagogų bei vadovų kvalifikacijai stiprinti.

Įgyvendinant projektą siekta:

- patobulinti specialistų (pedagogų, vadovų) kvalifikaciją ir paskatinti jų mobilumą bendradarbiaujant tarpusavyje ir tarptautinėje erdvėje;
- įgyti žinių apie naujas Europos šalyse pritaikytas inovacijas, ugdymo(si) metodus, organizacijų valdymo strategijas;
- pagerinti užsienio (anglų) kalbos įgūdžius.

Projekto metu įgyta patirtis:

- patobulintos užsienio (anglų) kalbos žinios ir kitų šalių kultūros supratimas;

- įgytos kompetencijos ugdymo metodologijos, materialinės aplinkos pritaikymo, lauko ir išorės erdvių dermės ugdymo procese, bendradarbiavimo su tėvais ir kt. srityse;
- projekte dalyvavusių įstaigų bendruomenės labiau motyvuotos aktyviai prisidėti prie įstaigos veiklos planavimo, strategijų kūrimo, kūrybiško įgytos patirties pritaikymo.

Rekomendacijos parengtos apibendrinus, išanalizavus ir susisteminus 54 mobilumuose dalyvavusių projekto dalyvių įgytą patirtį užsienio šalių ikimokyklinio ugdymo įstaigose (Turkijoje ir Suomijoje) bei anglų kalbos ir švietimo įstaigų vadybos kursuose (Lietuvoje ir Maltoje).

I. PAMATĖME

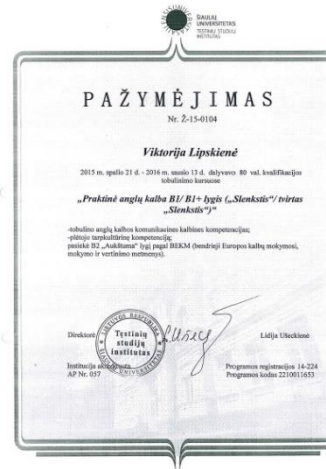
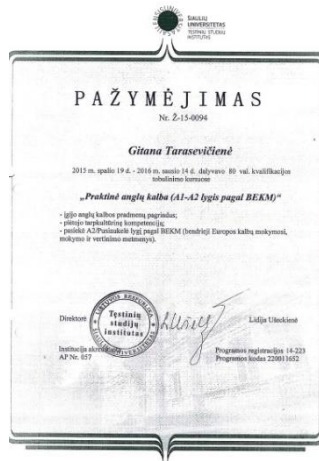

IR PAMATAVOME

Kasdien pedagogai planuodami veiklas semiasi idėjų iš aplinkos, patirties, padiktuotų sąlygų, vaikų samprotavimų ir panašiai. Panagrinėti, kaip tai sekasi kitoje įstaigoje, kitose vietose, šalyse dažnai pritrūkstama laiko, kelią užkerta kalbos barjeras.

Kalbos barjerą projekto metu padėjo įveikti įgytos A1/A2 ir B1/B2 anglų kalbos žinios Šiaulių universiteto Tęstinių studijų institute 2015 m. spalio 21 d. – 2016 m. sausio 14 dienomis. Šiuos kursus lankė 37 projekto dalyviai.

„3P“ projektas suteikė galimybę veikti visiems kartu ir motyvuodami vienas kitą ėjome pažinimo keliu. Ir štai ką pamatėme...

IKIMOKYKLINUKŲ UGDYMO PANAŠUMAI IR SKIRTUMAI

	TURKIJA	SUOMIJA
Panašumai su Lietuva	Ugdamosios veiklos planavimas – rengiami metiniai, mėnesiniai ir savaitiniai planai, atliekama ugdamosios veiklos refleksija.	Ikimokyklinis ugdymas iki 6 m., nuo 6 iki 7 – priešmokyklinis privalomas ugdymas.
	Vaikų skaičius grupėse toks pat kaip ir Lietuvoje – apie 20.	Integruotai ugdomi specialiųjų poreikių turintys vaikai.
	Ugdomajame procese naudojamos informacinių technologijų priemonės (interaktyvios lentos, projektoriai).	Vaikai darželyje būna visą dieną, miega pietų miego.
Skirtumai su Lietuva	TURKIJA	SUOMIJA
	Vaikai turi galimybę pailsėti, jei atsiranda toks poreikis, tačiau nemiega pietų miego. Dažniausiai	Didelis darbuotojų skaičius grupėse – vienam suaugusiam darbuotojui tenka ne daugiau kaip septyni vaikai nuo

	<p>įstaigoje vaikai būna tik iki pietų.</p>	<p>trijų iki šešerių metų ir ne daugiau kaip keturi vaikai, kuriems nuo dvejų iki trijų metų.</p>
	<p>Auklėtojų padėjėjai yra išlaikomi ne iš valstybės / savivaldybės biudžeto, o iš tėvų surinktų lėšų.</p>	<p>Grupėse dirba trys pedagogai, iš kurių vienas būtinai turi būti įgijęs universitetinį išsilavinimą. Šis pedagogas yra atsakingas už ugdymo kokybę grupėje.</p> <p>Įstaigose nėra meninio, neformaliojo ugdymo pedagogų – šias funkcijas atlieka auklėtojai.</p> <p>Specialieji pedagogai, logopedai dirba specialiuose centruose, ugdymo procese dalyvauja pagal poreikį.</p>
	<p>Gana skurdi lauko ugdomoji aplinka – nedaug įrengimų vaikų žaidimams, maža teritorija. Vaikai nežaidžia futbolo, krepšinio – manoma, kad tai pavojinga.</p>	<p>Už grupių švarą ir tvarką yra atsakingi valytojai, kurie tvarko ir prižiūri patalpas. Auklėtojų padėjėjai atsakingi už vaikų priežiūrą bei pagalbą auklėtojams.</p>
	<p>Kiekvienas vaikas turi savo gertuvę, kurią nešasi į lauką.</p>	<p>Vaikai į lauką eina bet koku oru – ar lyja, ar sninga, ar vėjuota. Visi vaikai</p>

		turi įvairioms oro sąlygoms pritaikytus rūbus ir avalynę. Grupėse įrengtos šildomos spintos, kad rūbai nuolat būtų sausi.
	<p>Vaikai maitinami du kartus per dieną šaltu maistu (alyvuogės ir sūris – tradiciniai pietūs).</p> 	<p>Per pietus vaikai visada geria pieną. Rūbinėse yra specialios kėdės vaikų aprengimui, siekiant saugoti auklėtojų sveikatą.</p>

Daugiau informacijos galima rasti informacinio leidinio „Švietimo naujienos“ priede „Švietimo panorama“ 2015 m. Nr. 10 (354), straipsnyje „Pamatyk, Pamatuok, Pritaikyk“, psl. 16; 2016 m. Nr. 2 (357), straipsnyje „Pamatyk, pamatuok, pritaikyk – Suomijos patirtis“, psl. 21.

„Mokymo ir švietimo įstaigų valdymas“

GERAS ĮSPŪDIS:

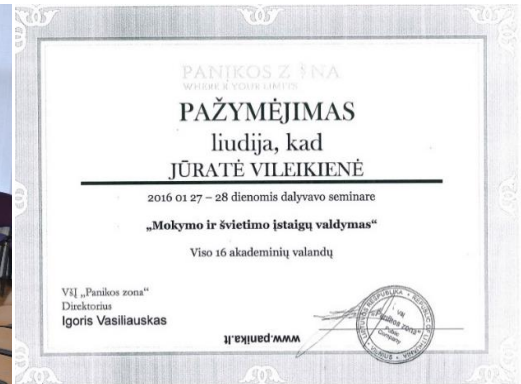
ŽVILGSNIS

2016 m. sausio 27–28 d. projekto dalyviai ir visi kiti norintys Šiaulių rajono savivaldybės švietimo įstaigų atstovai dalyvavo 16 akademinį valandų seminare „Mokymo ir švietimo įstaigų valdymas“. Seminarą vedė VšĮ „Panikos zona“ direktorius, viešo kalbėjimo ir derybų licencijuotas treneris Igoris Vasiliauskas.

Lektorius suteikė daug įdomios bei naudingos informacijos apie tai, kaip bendrauti su įvairaus amžiaus vaikais, tėvais, įstaigos personalu, kaip spręsti iškilusias konfliktines situacijas, ką tam tikroje situacijoje reiškia vienas ar kitas žmogaus gestas, kaip nugalėti baimę, kokiu dienos metu žmogus yra imliausias informacijos priėmimui ir pan. Seminaro metu buvo atlikta nemažai praktinių užduočių.

II. PRITAIKOME

Įvairiose aplinkose susiduriama su dideliu informacijos srautu. Labai svarbu gebėti efektyviai ją apdoroti, pasirinkti tai, kas pažadintų norą veikti, motyvuotų, būtų aktualu ir įdomu. Kiekvienas atskirai ir visi bendrai pabandėme apdoroti „derlių“, kurį išauginome darbo stebėjimo vizituose ir kursuose Maltoje.

Creativity in management work – day 1

Malta – 7th 8th March 201

Secret Salaries

Ten teenagers are sitting at a table talking about their part time summer jobs. They are curious as to what the average hourly wage is for the ten of them, but they don't feel comfortable disclosing how much they make. Using only a calculator, can you figure out how they can calculate the average hourly wage for the ten of them while keeping their own hourly wage a secret?

Dešimt paaugliai sėdi prie stalo kalbėti apie jų darbo laiką vasaros darbus. Jie yra smalsu, ką vidutinis valandinis darbo užmokestis yra už jų dešimt, tačiau jie nesijaučia patogiai aptarti kiek jie. Naudojant tik skaičiuotuvą, galite išsiaiškinti, kaip jie gali apskaičiuoti vidutinį valandinį atlyginimą už jų dešimties išlaikant savo valandinis atlygis paslaptį?

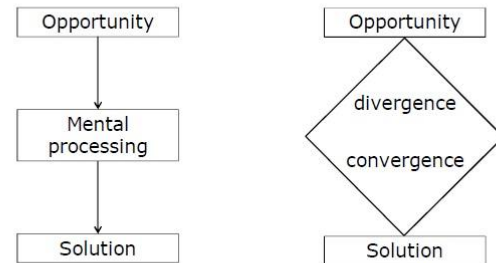
Creativity in management work – day 2

 SYNERGY PERFORMANCE
Middle East FZ LLC

Malta – 7th 11th March 2016

Individual vs group creativity

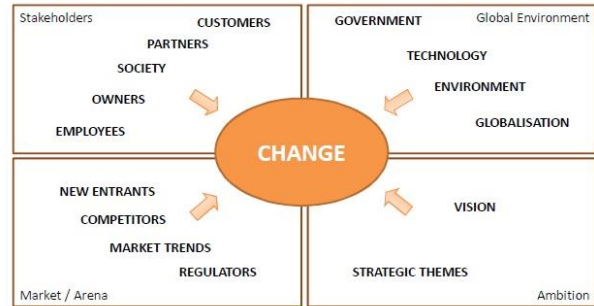
 SYNERGY PERFORMANCE
Middle East FZ LLC

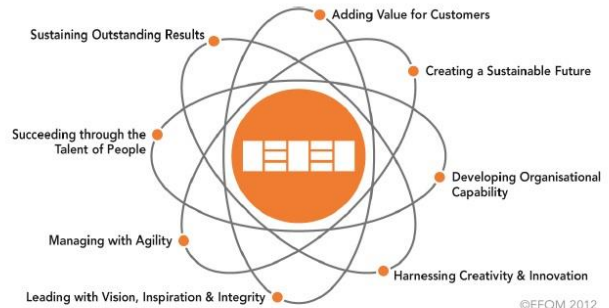
Effectively assess Institutions

... and today

Fundamental Concepts of Excellence

Vaikų iniciatyvumą, individualumą, kūrybiškumą skatinantys metodai, inovatyvios ugdymo idėjos

Ikimokyklinio ugdymo tradicijos įvairiose šalyse skiriasi, tačiau yra vienas esminis bruožas – bandoma sudominti vaiką veikla, atskleisti jo individualumą, iniciatyvumą. Padarėme išvadą - būtina keisti požiūrį į ikimokyklinį ugdymą, pirmiausia kaitai motyvuojant mokytoją - kad ieškotų ir taikytų naujas darbo formas, metodus, skatinančius vaikų susidomėjimą, norą sužinoti, kūrybiškumą, aktyvią veiklą, pažinimą – kitaip tariant, ugdymas būtų orientuotas į vaiką.

	Galėtume pritaikyti	Veiklos pavyzdžiai
Suomijos patirtis	Vaikų savarankiškumo skatinimas.	Vaikams padedama tik tuomet, kai jis pats kelis kartus pabando ir kažkas nepavyksta. Patys vaikai ruošiasi pietums – dengia stalus, tepa sviestą ir pan. Neskubama aprenkti ar nurengti vaiko, jo maitinti – leidžiama viską daryti pačiam – niekas nesinervina ir neskuba, vyrauja ramybė.
	Ženklų kortelių, simbolių tvarkaraščių (darbotvarkių)	Jeigu vaikas kelis kartus nenori atlikti kažkokios veiklos, jam parodoma kortelė. Arba patys vaikai

naudojimas.	pasirenka korteles, ką jie tuo metu veiks. („Tylos“, „Susitvarkome“ ir pan.). Darbotvarkėse paveikslėliais pažymėtos dienos veiklos.
Mąstymo, kūrybiškumo ugdymas, naudojant konstrukcinius žaidimus, įvairias medžiagas.	Daug detalių, medžiagų, iš kurių patys vaikai gali konstruoti (pvz. lentos ir padangos, įvairių dydžių rąsteliai ar kaladėlės). Vaikai žaisdami konstruoja, galvoja- pvz. kaip pastatyti tiltą.
Darbo individualizavimas.	Per tą patį laiką viena mergaitė iš siūlų padarė viščiuką, užklįjavo akis, apipavidalino jį. Kiti vaikai buvo tik kelis kartus apsukę kartono iškarpa siūlais – darbą tęsė kitą dieną. Tuo metu darbą atlikę vaikai užsiėmė kita veikla.
Ramios aplinkos grupėse kūrimas.	Siekiant išvengti triukšmo grupėje su vaikais kalbama ramiu tonu, žemesniu balso tembru. Vaikai mokomi atsipalaiduoti, nusiraminti.
Ugdomųjų valandėlių mažoms vaikų grupelėms inicijavimas (bendradarbiaujant su kitais specialistais, mokytojais).	Dirbant mažomis grupėmis kiekvienas vaikas gauna daugiau dėmesio, gali daugiau bendrauti, išsakyti savo mintis ir pastebėjimus.
Kuo daugiau laiko vaikams	Kiekvieną dieną, bet kokiu oru, vaikai būna lauke.

	praleisti gryname ore galimybių sudarymas.	Visi turi lauko aprangą, kuri neperšlampa. Rytą auklėtojai vaikų laukia lauke.
	Vaikų noro konkuruoti mažinimas, siekiant, kad kiekvienas vaikas patirtų sėkmę.	Vaikai skatinami, pasiūloma atlikti kolektyvinius darbus – kartu pažaisti žaidimą, ką nors sudėlioti, sukonstruoti.
	Rankų darbo priemonių gaminimas ir naudojimas.	Priemonės spalvų pažinimui, smulkiosios motorikos lavinimui, skaičiaus sandaros suvokimui, matematinių vaizdinių formavimui.
	Racionaliau panaudoti turimas ugdomąsias erdves.	Erdvės perskirtos širmomis, pertvaromis.
Turkijos patirtis	Vaikų skatinimas kuo daugiau patiems veikti savarankiškai, ugdytis gyvenimo įgūdžius per patirtį.	Sodelis ar lysvelės darželio kieme, netgi naminiai augintiniai. Veiklų metu vaikai mokosi raugti kopūstus, perptėti pyragą, sodinti gėles.
	Apsaugos sistemos įdiegimas.	Direktorius iš savo kabineto gali stebėti įstaigą ir iš lauko, ir iš vidaus – visa tai dėl vaikų saugumo.
	Pasitikėjimo kultūros puoselėjimas	Vadovai, pedagogai, tėvai pasitiki vieni kitais.
	Tautinės simbolikos naudojimas grupių aplinkoje	Grupėse įrengti kampeliai, kur iš vėliavėlių padarytos girliandos, yra žymių žmonių ar istorinių asmenybių

		nuotraukos.
	Užrašų prie įvairių daiktų grupėse naudojimas.	Prie grupėse esančių daiktų parašytas žodis – vaikai labiau įsimena raides, greičiau išmoka skaityti . Užrašus prie daiktų teko matyti ir Suomijoje.
Maltos patirtis (kursai)	Vaikų skatinimas/pratinimas įsivertinti savo veiklą.	Reikia klausti kaip pavyko atlikti užduotį, ko pritrūko, ką reikėtų tobulinti ar daryti kitaip.
	Refleksija po kiekvienos veiklos.	Padeda pamatyti, suprasti, kas pavyko, ką reikėtų tobulinti, kuo pasidžiaugti. Reflektuojant svarbu kelti klausimą „kodėl“ – kodėl pasirinktas toks atlikimo variantas, kodėl nepavyko (pavyko).
	Komandų, darbo grupių iš skirtingų sričių specialistų sudarymas.	Skirtingas įvairių specialistų požiūris, idėjos praplečia aptariamą problemą priešais, sunkumus, jų sprendimų galimybes. Skatina produktyvesnę veiklą, bendradarbiavimą priimančią bendrą susitarimą.
	Dažniau suburti vadovus, mokytojus į laisvu stiliumi, su daug praktinės veiklos organizuojamus mokymus	Aktyvi ir įtraukianti paskaita, situacijų analizė, diskusija, refleksija, kritinį mąstymą skatinantys metodai ir pan. Mokymai gali būti: apie grupinio darbo organizavimą ir vadovavimą jam, vaidmenų grupėje pasiskirstymą, šio metodo taikymo ugdymo procese galimybes,

		<p>komandinio darbo privalumus ir trūkumus;</p> <p>apie planavimą, įsivertinimą, skirtą mokyklų bendruomenių komandoms, norinčioms nuosekliai ir planuotai įgyvendinti metines ar trumpesnes veiklos programas, diegti naujoves, tikslingai eksperimentuoti, tyrinėti (kitais mokytiis analizuoti, vertinti, planuoti ir sukurti konkretų trumpalaikės ar ilgalaikės veiklos planą);</p> <p>apie efektyvią tėvų susirinkimo organizavimo metodiką, siekiant aktyvaus tėvų įsitraukimo į mokyklos bendruomenės gyvenimą. „Aktyvaus susirinkimo“ planavimas, organizavimas, pritaikymo galimybės mokyklos strateginiam ir veiklų planavimui ir pan.</p>
--	--	---

III. PROJEKTO NAUDINGUMAS

Nauda vaikams:

- Daugiau dėmesio skiriama ugdymui lauke, atliekama daug šviečiamojo darbo tėvams, kad jie nebijotų vaikus išleisti į lauką.
- Remiantis Suomijos patirtimi stengiamasi supaprastinti ugdymo turinį jo neperkraunant informacija.
- Remiantis Turkijos patirtimi bus pasiūlyta tėvams nupirkti vaikams gertuves, kad vaikai kuo dažniau gertų vandenį.
- Jau ir iki Suomijos buvo kalbama apie tai, kaip teisingai rengti vaikus, dabar apie tai kalbame dar daugiau – taip siekiame išsaugoti bei stiprinti vaikų sveikatą.
- Praplėstos vaikų žinios apie Turkiją, Suomiją, Maltą – auklėtojai parodė nuotraukas bei papasakojo apie tų šalių kultūrą, valgius, lankomus objektus ir pan.
- Pasigamintas simbolių tvarkaraštis sudaro galimybes vaikams, lankantiems logopedines pratybas, aiškiau suvokti veiklų seką (Suomijos patirtis).
- Vaikų dėmesingumas skatinamas pasigamintomis kortelėmis „Paklausyk“, „Pažiūrėk“ ir pan. (naudoja logopedė, Suomijos patirtis).
- Įvairių kompetencijų ugdymas(is) naudojantis įvairiomis auklėtojų sukurtomis ugdymo(si) priemonėmis ir ugdymą(si) skatinančia aplinka.

- Savo veiklos įsivertinimas, refleksija.
- Patirtinis ugdymasis, kasdienio gyvenimo įgūdžių formavimasis ir savarankiškumas.
- Kai nori vaikai, prieš miegą klausomasi ramios muzikos.
- Vaikams pagaminome naujų priemonių (sraigė su spynomis ir spynelėmis, dvipusės knygelės, varžtai ir veržlės svoriui, geometrinės figūros ir kt.).
- Pasigaminti nauji, žaismingi stendai vaikų darbelių eksponavimui.
- Siekiant sumažinti vaikų konkurenciją, vaikams siūloma daugiau kolektyvinių užduočių, vaikai skatinami veikti komandoje, poroje.
- Ugdymo procese naudojama daugiau pedagogių darbo priemonių (priemonės skaičiams ir raidėms pažinti, skaitmenys ant laiptų, simbolių dienotvarkė).
- Stengiamasi ugdyti vaikų kūrybiškumą, bendradarbiavimą atliekant kolektyvinius darbus, sudominti vaikus per patirtinį ugdymą (kepant sausainius, gaminant sumuštinius).

Nauda pedagogams:

- Gerėja pedagogų motyvacija siekti savo darbo kokybės, ieškoti ir panaudoti netradicines vaikų ugdymo formas.
- Pedagogai gavo naujų žinių apie projektinį darbą, kūrybiškumą.
- Patobulėjo pedagogų ir vadovų anglų kalbos, komandų formavimo ir darbo įgūdžiai.
- Projektas suteikė puikią galimybę susipažinti ne tik su žmonėmis iš kitų šalių, bet ir geriau pažinti kolegas iš savo ir kitų rajono lopšelių-darželių.
- Pabuvojus mokslo centre EURIKA buvo praplėstos turimos žinios apie įvairius fizikinius reiškinius, žmogaus anatomiją, mitybą ir t. t. Nugalėta aukščio baimė.

- Pagilintos vadybinės žinios, aptarti problemų identifikavimo ir sprendimų metodai (5 kodėl?).
- Išaugo bendrakultūrinė kompetencija. Kiekvienas tobulėjome: plėtėme akiratį, geriname socialinius, bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimus, mokėmės aktyviai mąstyti, kūrybiškai pritaikyti savo žinias ir kylančias mintis.
- Mokytojai įgavo naujų idėjų savo darbo tobulinimui (ugdamosios priemonės, žaidimai lauke, grupių ir lauko aplinkos formavimas ir pritaikymas vaikų poreikiams, naujų dailės technikų įsisavinimas).
- Ypatingai daug naudos savo veiklos refleksijai ir patirtiniam vaikų ugdymui(si) skatinti.
- Įgyta komandinio darbo patirties įstaigos veikos įsivertinimo, projektų kūrimo, problemų sprendimo, pasitikėjimo komandos nariais srityse.
- Kursų metu įgytos žinios sukėlė diskusijas dėl kūrybiškesnių tėvų susirinkimų organizavimo – nutarta keisti jų formas.
- Seminare „Mokymo ir švietimo įstaigų valdymas“ plėtota žmogiškųjų išteklių valdymo bei komunikacinė kompetencija.
- Išvykos leido suprasti, kad „ne šventieji puodus lipdo“, t. y. ne viskas užsienyje yra geriau ir gražiau, mes patys taip pat dirbame tikrai gerai – tai pakėlė mūsų savivertę, ko lietuviams labai trūksta.

Nauda įstaigai:

- Projekto veikla sustiprino organizacijos įvaizdį.
- Turime minčių įsigyti matytų baldų (ergonomiškos kėdės, džiovinimo spintos).

- Lopšelio-darželio kieme šiuo metu įrenginėjamas „Garsų kiemas“, „Vandens terapijos siena“ skatins vaikus atsipalaiduoti, valdyti nerimą, įtampą.
- Grupių edukacinės erdvės atnaujintos tautine simbolika.
- Planuojama kurti žaidimų erdvę lauke vaikų judriajai veiklai, panaudojant įvairias medžiagas (lentas, rąstelius, kelmelius ir kt.), simbolius vaikų ugdomojoje veikloje dėmesio sukauptumui, susitarimų laikymuisi.
- Sukurta edukacinė erdvė „Ožio daržas“, kur sudarytos sąlygos vaikams ugdytis pažinimo gebėjimus (sodinti įvairius augalus, stebėti jų augimą).
- Kuršėnų lopšelyje-darželyje „Buratinas“ vasaros sezono metu veikia gyvasis naminių gyvūnų kampelis, kuriame vaikai gali susipažinti su gyvūnais, juos šerti, prižiūrėti, stebėti jų augimą.

